

03.10.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**03 Ekim 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

03 Ekim 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Ilıcak Regülatörü ve HES Üretim Tesisinin Yapımı Amacıyla Şırnak İlinde Bulunan Bazı Taşınmazların Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7665)

— Mersin İli, Akdeniz İlçesinde İlan Edilen Rezerv Yapı Alanı İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Çoğunluğu İmar Mevzuatına Aykırı Olan, Afet Riski Taşıyan, Genel Asayiş ve Güvenlik Yönünden Sakınca Teşkil Eden Yapıların Tasfiye Edilerek Ulaşım ve Altyapısıyla Birlikte Fen ve Sanat Kurallarına Uygun, Sağlıklı ve Güvenli Yaşam Alanlarının Oluşturulması Amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7666)

— Samsun İli, Çarşamba İlçesi, Esençay Mahallesi Sınırları İçerisinde Yer Alan Abdioğlu Sokağı ile Poluçlar Sokağının Aynı İlin Tekkeköy İlçesi, Yağbasan Mahallesine Bağlanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7667)

— Adıyaman İli, Merkez İlçesinde Bulunan Alanın Adıyaman Kayaönü Sanayi Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7668)

— Kahramanmaraş İli, Dulkadiroğlu ve Pazarcık İlçelerinde Bulunan Bazı Alanların Sanayi Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7669)

— Malatya İli, Battalgazi İlçesinde Bulunan Alanın Malatya Battalgazi Fırıncı Sanayi Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7670)

— Hububatta 2023 Üretim Yılı Mazot ve Gübre Desteklerinin 2023 Yılında Ödenebilmesine ve Bu Ödemelere İlişkin Finansman Maliyetlerinin Karşılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7671)

— Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak Alımlara İlişkin Usul ve Esaslar (Karar Sayısı: 7672)

— Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhları Gösterilen Enerji Nakil Hatlarının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7674)

— Yozgat İli, Sorgun İlçesinde S:202001355 Numaralı IV. Grup Maden (Linyit) İşletme Ruhsatlı Sahada, Ruhsata Konu Maden Üretimine Devam Edilebilmesi İçin Bazı Taşınmazların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7675)

— Ağrı İli Sınırları İçerisinde Bulunan S:55411 Numaralı IV. Grup Maden (Altın+Gümüş) İşletme Ruhsatlı Sahada, Ruhsata Konu Maden Üretimine Devam Edilebilmesi İçin Bazı

03.10.2023

Taşınmazların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7676)

— Samsun İli, Canik İlçesinde İnşa Edilen Samsun Şehir Hastanesine Ulaşımı Sağlayacak Olan Yol Güzergâhında Kalan Bazı Taşınmazların Samsun Büyükşehir Belediye Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7677)

— Rize İli, Derepazarı İlçesi, Eriklimanı Mahallesi Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı Alanların Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7678)

— Malatya İli, Battalgazi İlçesinde Bulunan ve Ekli Haritada Sınırları Gösterilen Alanların Eski Malatya Battalgazi Sanayi Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7679)

— Şanlıurfa İli, Akçakale İlçesinde Bulunan ve Ekli Haritada Sınırları Gösterilen Alanın Şanlıurfa Akçakale Sanayi Alanı Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7680)

YÖNETMELİK

— Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Müşavirleri Yönetmeliği (Karar Sayısı: 7673)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 1/6/2023 Tarihli ve E: 2020/70, K: 2023/106 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 24/5/2023 Tarihli ve 2020/442 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 24/5/2023 Tarihli ve 2020/31007 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 24/5/2023 Tarihli ve 2020/34667 Başvuru Numaralı Kararı

Resesyon korkusu, tarım emtialarında haftalık düşüş yaşattı

Emtia piyasası, ekonomik aktiviteye ilişkin endişelerin etkisiyle satış baskısının olduğu bir haftayı geride bıraktı. Geçen hafta değerli metallerde sert düşüşler görüldü.

Haftayı altın yüzde 4, gümüş yüzde 5.8, paladyum yüzde 0.4, platin yüzde 2.4 azalışla kapattı. Tarım tarafında da geçen hafta yoğun satış baskısı görüldü. Chicago Ticaret Borsası'nda işlem gören buğday yüzde 6.6, mısır yüzde 0.3, soya fasulyesi yüzde 1.6 azalırken; pirinç yüzde 0.5 arttı.

Buğday geçen hafta 0.5400 dolarla Eylül 2020'den bu yana en düşüş seviyeyi gördü. Intercontinental Exchange'de işlem gören kahve yüzde 3.3, şeker yüzde 1.2, kakao yüzde 4.6 değer kaybederken; pamuk yüzde 1.5 artış kaydetti. Artan resesyon ve talep endişeleri, özellikle buğday, kahve ve şeker fiyatları üzerinde baskı oluşturdu.

Brezilya realinin dolar karşısında değer kaybetmesi de şeker ve kahve fiyatlarını olumsuz etkiledi. Fildişi Sahili'ndeki çiftçilerin son yağmurların kakao bitkilerinde yeni çiçekler ve kabuklar ürettiğine dair açıklamalarının ardından, ülkedeki kakao üretimine ilişkin iyileşen görünüm de kakao fiyatları üzerinde baskı oluşturdu.

Bakan Yumaklı: Helal mekanizması, ülkeler arası ticareti kolaylaştıracak

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Katar'ın başkenti Doha'da düzenlenen 9. İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) "Gıda Güvenliği ve Tarımsal Kalkınma" konulu Bakanlar Konferansına katıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığından yapılan yazılı açıklamaya göre, Bakan İbrahim Yumaklı, konferansla üye ülkeler arasında gıda güvenliği ve tarımsal sürdürülebilirlik konularında işbirliği ve dayanışmanın geliştirilmesine katkı sağlanacağına inandığını söyledi.

Türkiye'nin 2 yıl önceki konferansa ev sahipliği yaptığını ve bu süreçte konferansın başkanlığını yürüttüğünü anımsatan Yumaklı, "Türkiye bu 2 yıllık süreçte 8. Bakanlar Toplantısı'nda alınan kararların etkin bir şekilde uygulanması için tarımsal yayım ve eğitim, bitki genetik kaynaklarının korunması, kırsal kalkınma projeleri, tarımsal sübvansiyon ve destek modeli gibi konularda önemli çalışmalar yürüttü." ifadelerini kullandı.

Bakan Yumaklı, pandemi, iklim değişikliği, uluslararası krizler ve doğal afetlerin geleceğe ilişkin daha dayanıklı gıda sistemleri oluşturulmasını gerekli kıldığını, bunun için de uluslararası işbirliğine ihtiyaç duyulduğunu vurgulayarak, şunları kaydetti:

"Bu nedenle tarım-gıda sistemlerimizi daha verimli, daha kapsayıcı, daha dayanıklı ve daha sürdürülebilir hale getirmek için birlikte çalışmalıyız. Dünyanın ikinci büyük kuruluşunu temsil eden üyeler olarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma

03.10.2023

konusunda sorumluluklarımızın her zamankinden çok daha önemli olduğunun bilincinde olmalıyız."

Başkanlık Katar'a devredildi

Bakan Yumaklı, konuşmasının ardından başkanlık görevini Katar'a devretti.

Açıklamada Yumaklı'nın toplantıya ilişkin değerlendirmelerine yer verildi. Buna göre, İİT'nin gıda güvenliği ve tarımsal kalkınmayı konu alan 9. Bakanlar Konferansı için Doha'da bulunduğunu belirten Yumaklı, "İki yıl önce Türkiye ev sahibiydi. Bu görevi Katar'a devrettik. Bu süre içinde İstanbul'da alınan kararları hayata geçirdik. Eğitim faaliyetleri, bitki genetiğinin korunması, kırsal kalkınma, gıda güvenliği gibi konularda Türkiye olarak çalışmalar yürüttük." ifadelerini kullandı.

Geleceğin teminat altına alınması açısından gıda güvenliğinin son derece önemli olduğuna işaret eden Yumaklı, "Özellikle krizlere dayanıklı sistemler oluşturmak zorundayız. Bu toplantıda büyük oranda her koşulda, her zaman, herkese yeterli gıdanın sağlanması konusu işlenecek. 57 İİT üyesi var. 2 milyar nüfusa sahip büyük coğrafya ve nüfus. Bunu yapabiliriz." değerlendirmesinde bulundu.

Yumaklı, iklim değişikliği ve dolayısıyla su problemine karşı ülkelerin önlem almalarının büyük önem taşıdığını, üyelerin su yönetimi konusunda çalışmalar yürütmeleri gerektiğini aktardı.

Helal gıda mekanizması kurulması yönündeki çabalara da değinen Yumaklı, şunları kaydetti:

"İslam ülkeleri Standartlar ve Meteoroloji Enstitüsü bünyesinde karşılıklı tanınan helal akreditasyonu mekanizmasının kurulmasını her platformda gündeme getiriyoruz, burada da gündeme getirdik. Helal mekanizmasının kurulmasıyla ülkeler arası ticaretin çok daha kolaylaşacağını söyleyebilirim."

2023 üretim yılına ilişkin mazot ve gübre destekleri erken ödenecek

Hububatta 2023 üretim yılına ilişkin mazot ve gübre desteği bu yıldan itibaren ödenebilecek.

"Hububatta 2023 Üretim Yılı Mazot ve Gübre Desteklerinin 2023 Yılında Ödenebilmesine ve Bu Ödemelere İlişkin Finansman Maliyetlerinin Karşılmasına İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı", Resmi Gazete'de yayımlandı. Kararla hububatta (buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale ve çeltik) 2023 üretim yılı tarımsal desteklerinden mazot ve gübre desteğinin bu yıldan itibaren ödenebilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlendi. Bu kapsamdaki tarımsal destek tutarları, bu tutarları hak etmiş üreticilerin talep etmeleri halinde, Ziraat Bankasınca, destek amacına uygun şekilde kullanılmak şartıyla, 29 Mart 2024 vadeli kredi kullandırılmak suretiyle ödenebilecek.

Destek ödemesinin banka tarafından kredi kullandırılarak üreticilere yapılması halinde, kredilerin vade tarihine kadar oluşacak faiz tutarı, gelir kaybı ödemeleri kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığınca, anapara ödemeleri ise Tarım ve Orman Bakanlığınca tarımsal üreticiler adına bankaya yatırılacak.

Krediler vadesinden önce kapatılabilecek

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, üreticilerin hak edişlerine yönelik listeler bu yıl, destekleme ödeme takvimi ise 2024 yılında bankaya iletilecek. Kredinin kullandırılması, hak edişin tespitine ve üreticinin bankaya başvurmasına bağlı olacak. Karar kapsamında kredi tahsis edilecek üreticilerin kredi tahsis kriterlerinin belirlenmesi, borçlandırma, kullandırma, takip ve tahsil gibi işlemleri bankanın kendi

03.10.2023

usul ve mevzuat esasları dahilinde yürütülecek. Merkezi yönetim bütçe imkanları çerçevesinde krediler vadesinden önce kapatılabilecek.

Bankaca, karar kapsamında kullandırılan krediler nedeniyle oluşan gelir kaybı tutarları, kredilerin faiz tahakkuk tarihinde/erken kapatma olması durumunda kredinin kapatıldığı tarihte banka tarafından uygulanan cari faiz oranları esas alınarak hesaplanacak. Bu kapsamda kredi kullanan tarımsal üreticiler adına Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan gelir kaybı ödemeleri, Bakanlık bütçesinin ilgili tertibine tefrik olunan ödenekten karşılanacak. Kredinin vadesinden önce kapatılması durumunda kalan vadeye yönelik olarak bankaya ilave herhangi bir ödeme yapılmayacak.

Gelir kaybı ödemeleri, bankanın, karar kapsamında kullandırılan kredilere ilişkin vade sonuna/erken kapatma tarihine kadar hesaplanan ve ilgili dönem sonunda kendi kayıtlarına göre kesinleşmiş gelir kaybı tutarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığınca bildirilen formatta iletmelerini takiben gerçekleştirilecek. Tarımsal destek ödemelerinin tamamlandığı tarihe kadar kullanılmayan krediler için bankaya ödeme yapılmayacak.

Karar, 15 Eylül 2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

El Nino 'bitti' derken şimdi 'süper'i geliyor: Gıda fiyatlarını katlayabilir

Washington Post, tüm dünyayı geçtiğimiz yaz etkisi altına alan El Nino'nun bitmediğini hatta süperini yaşayacağımızı ifade etti. "Hızla oluşan ve güçlenen bir El Nino iklim modeli oluşacağı tahmin ediliyor" şeklinde yazılan gazetede, önümüzdeki kışın şimdiye kadar gözlemlenen en yoğun iklimlerden biri olarak zirveye çıkabileceği öngörüldü. Uzmanlar ise bu durumu, "Mahsul kıtlığı, gıda fiyatlarını uçurabilir" şeklinde yorumları.

Bu yaz El Nino sıcaklıkları sadece Türkiye'yi değil tüm dünyayı yakıp kavurdu. Temmuz ayı ile birlikte başlayan El Nino'nun yaklaşık beş yıl sürmesi ve dünyaya yaklaşık 3 trilyon dolar zarar vermesi bekleniyor. Amerikan gazetelerinden Washington Post ise, sadece El Nino'yu değil Süper El Nino'yu yaşayacağımızı söyledi.

Washington Post'un uyarı niteliğindeki haberinde "Hızla oluşan ve güçlenen bir El Nino iklim modeli oluşacağı tahmin ediliyor. Bu kış şimdiye kadar gözlemlenen en yoğun iklimlerden biri olarak zirveye çıkabilir. Geçmişte dünya çapında ölümcül yangınlara, kuraklığa, sıcak hava dalgalarına, sellere ve toprak kaymalarına yol açan en üst düzey süper El Nino gücüne ulaşabilir" ifadeleri yer aldı.

Dünya'dan Emre Ergül'ün haberine göre; gazetede konuyla ilgili olarak, "Bu sefer El Nino, bilim adamlarının son haftalarda görülen şiddetli sıcak hava dalgaları ve ölümcül sel olasılığını artırdığını söylediği küresel sıcaklıklarda eşi benzeri

görülmemiş bir artışla birlikte geliyor” diye yazan gazeteye konuşan Teksas Üniversitesi'nden araştırma bilimcisi Yuko Okumura da artan sıcaklıkların El Niño'nun dünyanın bazı bölgelerinde şiddetli yağışları tetikleme kapasitesini artırabileceğine dair işaretler bulunduğunu söyledi: “Etkinin daha güçlü olması muhtemel” ifadeleri de kullanıldı.

BİR ÖNCEKİ 2016'DA YAŞANDI

Bir önceki süper El Niño, 2015- 16'da yaşandı. O dönem, Avustralya kuraklık ve orman yangınları ile boğuştu, Avustralya açıklarındaki Büyük Set Resifi'nde mercanlar beyazladı, Pasifik'te rekor sayıda siklonlar ve ABD'de tarihe geçen kar fırtınaları yaşandı.

Dünyanın dört bir yanında da salgın hastalıklar görüldü. Washington Post gazetesine göre, bu yılki süper El Niño, 2015- 16 kadar etkili olmayacak. İngiliz BBC Televizyonu da süper El Niño'ya dikkat çekti: “Bilim insanları, bu seferki El Niño'nun, yıl sonu itibarıyla ortalama bir El Niño'nun gücünü aşma olasılığının yüzde 84 olduğunu hesaplıyor.

Okyanus suyundaki ısınmanın 2 dereceyi aşarak 'süper El Niño' kategorisine girme ihtimali de yüzde 25.” Süper El Niño, küresel piyasalarda daha şimdiden endişe konusu olmaya başladı. El Niño, daha üçüncü ayında gıda fiyatlarını artırırken; olası süper El Niño'nun fiyatları uçurmasından korkuluyor.

Voice of America (VOA), El Niño'nun şimdiden Afrika'daki fiyatları nasıl etkilediğini gözler önüne serdi: “Afrika ülkeleri, ucuz olduğu için her zaman kırmızı soğanı Tanzanya'dan alır. Bugün, örneğin, Nairobi'de satılan Tanzanya soğanı, son 7 yılın en pahalı soğanı...

Uluslararası Gıda Politikaları Araştırma Enstitüsü'nden Joseph Glauber'a göre, bunun nedeni arz kıtlığı ve talep fazlası olduğundan dolayı Tanzanya'nın bu yıl uyguladığı soğan sınırlaması.” Bugün dünya çapında 19 ülkeden 41 gıda ihracatı kısıtlaması yürürlükte...Hindistan bu yılın başlarında pirinç sevkiyatını yasakladı ve bu da küresel ihracatın kabaca 5'te 1'inin açığına yol açtı.

Dünyanın 5'inci büyük pirinç tedarikçisi olan Myanmar, buna tahıl ihracatının bir kısmını durdurarak karşılık verdi. Hindistan soğan sevkiyatını da kısıtladı. Bu durum komşu Bangladeş'te fiyatların hızla yükselmesine neden oldu. VOA, İspanya'daki kuraklık yüzünden AB'nin zeytinyağı için Türkiye'ye yöneldiğine dikkat çekerken; Fas'ın mahsul azlığından dolayı soğan, patates ve domates ihracatını durdurduğu hatırlatıldı.

Meyve fiyatları 8 yılın rekorunu kırdı

Antalya Toptancı Hallerinde meyve fiyatlarında son 8 yılın rekor artışı yaşanırken, domates ve sebze fiyatları da ortalama üstü artış olarak gerçekleşti.

ANTALYA

Antalya Ticaret Borsası Eylül ayı Hal Endeksini açıkladı. Antalya hallerinde işlem gören domatesin miktar endeksi yıllık yüzde 1,42, fiyatı ise yüzde 85,48, sebze miktar endeksi yıllık yüzde 23,76, fiyat endeksi ise yüzde 81,74 arttı. Meyve miktar endeksi yıllık 67,33 azalırken, fiyat endeksi yüzde 199,33 arttı.

Eylül ayı endeksleri miktarda bir önceki aya göre (aylık) domateste yüzde 20,71 artarken, sebzede yüzde 5,96 ve meyvede ise yüzde 60,83 azaldı. Miktar endeksleri geçen yılın aynı ayına göre (yıllık) domateste yüzde 1,42 ve sebzede yüzde 23,76 arttı, meyvede ise yüzde 67,33 azaldı.

Eylül ayında endeks yıllık değişimlerde, miktarda meyve rekor azalış, sebzede rekor artış ve domates ise ortalama altı bir azalış ortaya çıktı.

Yıllık fiyat endekslerindeki değişimler ise meyve için 8 yılın rekor artışı, domates ve sebze için ise ortalama üstü artış olarak gerçekleşti.

Domates fiyatı yüzde 85,48 arttı

Eylül ayında domates fiyat endeksi yıllık yüzde 85,48 artarken, miktardaki yüzde 1,42'lik artış fiyattaki artışı nispi olarak baskıladı. Sebze fiyat endeksindeki yıllık artış

yüzde 81,74 oldu. Sebzenin yıllık miktar endeksinin yüzde 23,76 artmasına rağmen bu ortalama üstü fiyat artışında artan talep önemli bir rol oynadı.

Meyve fiyat endeksindeki yıllık değişim yüzde 199,33 düzeyinde rekor olarak gerçekleşti. Meyvenin yıllık işlem miktarındaki yüzde 67,33'lük azalış, fiyattaki rekor artışa neden oldu.

Eylül ayında miktar ve fiyat endekslerindeki aylık değişimler, domates için son 5 yılın miktarda rekor artış ve fiyatta ise ortalama altında artış olarak gerçekleşti. Bir önceki aya göre (aylık) domates işlem miktar endeksi, Eylül ayında yüzde 20,71 artarken, işlem fiyat endeksi aylık yüzde 11,97 arttı.

Eylül ayında sebze miktarı azaldı

Bir önceki aya göre (aylık) sebze işlem miktar endeksi, Eylül ayında yüzde 5,96'lık sıra dışı azalış gösterirken, işlem fiyat endeksi aylık yüzde 19,49 arttı.

Son 5 yılın Eylül ayları dikkate alındığında sebze miktar endeksi rekor azalış ve fiyat endeksi değişimi ise ortalama altında artış gösterdi.

Bir önceki aya göre (aylık) meyve işlem miktar endeksi, Eylül ayında yüzde 60,83 rekor bir azalış gösterirken, işlem fiyat endeksi ise yüzde 38,73 arttı. Son 5 yılın Eylül ayları dikkate alındığında aylık değişimler, meyve miktar endeksinde rekor azalış ve fiyat endeksinde ise rekor artış olarak yansıdı.

Bursa Tarım Fuarı 20. kez kapılarını açacak

Bölgemizin en büyük tarım fuarı olan ve 3-7 Ekim arasında 20. kez kapılarını açacak BURTARIM, bu yıl 200'ün üzerindeki yerli markayı 50 ülkeden gelen sektör profesyonelleri ile buluşturacak.

EKONOMİ/BURSA

Türkiye'nin en büyük 5 tarım fuarından biri olan BURTARIM 2023 kapsamında Bursa 20. Uluslararası Tarım, Tohumculuk, Fidancılık ve Süt Endüstrisi Fuarı ile Bursa 15. Hayvancılık ve Ekipmanları Fuarı, 3-7 Ekim 2023 tarihleri arasında Tüyap Bursa Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi'nde kapılarını açacak. 200 binin üzerinde ziyaretçiyi ağırlaması beklenen BURTARIM, 20. yıl büyük buluşması ile çok sayıda ülkeden lider firmalar ve profesyonel ziyaretçileri bir araya getirecek. 200'ün üzerinde firma sayısı ile başta tarımsal mekanizasyon olmak üzere, geniş ürün yelpazesi ile dikkati üzerine çeken fuarda, ağırlıklı olarak yerli üretim ürünler ziyaretçilerin beğenisine sunulacak. Fuarda tarımsal üretimi geliştirmeye yönelik son teknolojik ürünler deneyimlenebilirken çeşitli etkinliklerle etkileşimli fuar deneyimi sağlanacak.

“50 ülkeden profesyonel ziyaretçi gelecek”

Fuarda; Tarımsal Mekanizasyon Teknolojileri, Sera Teknolojileri, Su ve Sulama Teknolojileri, Gübreler, Zirai İlaçlar, Tohum, Fide, Fidan ve Bahçecilik, Çiçekçilik ve İlgili Teknolojiler, Ekolojik Tarım, Çiftçilik ve Tarıma Yönelik Diğer Ekipman ve Hizmetler, Hayvansal Üretim Makineleri, Hayvan Sağlığı ve Veterinerlik Hizmetleri, Süt Endüstrisi, İlaçlar ve Ekipmanlar, Mekanizasyon ve Agro Bilişim gibi ürün grupları sergilenecek. Fuara, geleneksel pazarlarımız Orta Doğu, Balkanlar ve Rusya'nın yanı sıra 20. yıla özel Hindistan, Çin, Vietnam, Bangladeş gibi Asya ülkeleri beraberinde

03.10.2023

toplama 50'nin üzerinde ÷lkeden profesyonel ziyaretçinin gelmesi bekleniyor. Ayrıca fuar alanında düzenlenecek Hayvancılık, Zeytincilik, Meyve Fidancılığı ve Ceviz yetiştiriciliği panelleriyle de katılımcılar bilgilendirilecek. Girişlerin ücretsiz olduğu fuar 3-6 Ekim tarihlerinde 09.30 – 18.00, 7 Ekim'de ise 09.30 – 17.00 saatleri arasında kadar ziyaret edilebilecek.

ENAG enflasyon rakamlarını açıkladı

2023 yılı, Ocak-Eylül dönemi enflasyon oranı ise yüzde 95,33 oldu. Verilere göre, eylülde tüketici fiyat endeksi (E-TÜFE), ağustos ayına göre yüzde 6.24 oranında arttı.

Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG), eylül ayına ilişkin enflasyon verilerini açıkladı.

Verilere göre, eylülde tüketici fiyat endeksi (E-TÜFE), ağustos ayına göre yüzde 6.24 oranında arttı.

Böylece yıllık enflasyon, eylül ayında yüzde 130.13'e yükseldi.

2023 yılı, Ocak-Eylül dönemi enflasyon oranı ise yüzde 95,33 oldu.

'Katar'ın Türkiye'deki yatırımları 20 milyar doları aştı'

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, 220 Katar şirketinin Türkiye'de önemli projelere imza attığını belirterek, "Katar'ın Türkiye'deki yatırımları 20 milyar doları aşmış durumda." dedi.

Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından organize edilen Türkiye-Katar Ticaret Heyeti ve ikili iş görüşmeleri Katar'ın başkenti Doha'da gerçekleştirildi.

Toplantının açılışında konuşan Bolat, EXPO Doha 2023'ün açılışı vesilesiyle geniş bir heyet ile Katar'a geldiklerini belirterek, Katar'ın Dünya Kupası organizasyonunun ardından EXPO gibi dünyanın en prestijli organizasyonlarından birine daha ev sahipliği yapacağını söyledi.

EXPO'daki Türkiye pavilyonunun açılışını gerçekleştirmek için Türkiye'den güçlü bir ticaret heyetin geldiğini bildiren Bolat, şöyle devam etti:

"Tüm dünyadan gelecek yüz binlerce misafire Türkiye'yi tanıtmak gayesiyle buradayız. Ayrıca bir ticaret heyeti düzenledik. Bu yılki üçüncü ticaret heyetimiz olmuş oldu. Mart ayında doğal taş ihracatçılar heyetiyle buradaydık. Savunma sanayi fuarıyla buraya geldik. Temmuz ayında da Cumhurbaşkanımızın başkanlığında 200 iş insanıyla buradaydık. Bugün de TİM'in organizasyonu ile buradayız. Programımıza 300'e yakın Katarlı iş insanı katılıyor. Bu da ayrıca mutluluk verici."

Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından Katar'ın uzattığı yardım elinden dolayı teşekkür eden Bolat, "Türkiye'yle Katar sadece dost, komşu ve kardeş ülke değil, aynı zamanda stratejik ortaklar. Liderlerimiz önderliğinde mükemmel düzeydeki siyasi ilişkilerimizi son yıllarda ekonomi, ticaret, yatırım ve müteahhitlik hizmetleri ve turizm alanında sürdürüyoruz. Ayrıca, üçüncü ülkelerde ortak projeler de geliştiriyoruz." diye konuştu.

Bolat, Türkiye ile Katar arasında yakın zamanda imzalanan ticaret anlaşmalarıyla ticaret hacminin artacağına değinerek, "Bu anlaşmayla beraber şu anda 2,3 milyar dolar olan karşılıklı ticaretimizin ve yatırımların daha da artacağına inanıyoruz. Türkiye'den Katar'a ciddi yatırımlar var, 727 Türk firması Katar'da iş yapıyor. 220 Katar şirketi Türkiye'de önemli projelere imza attı. Katar'ın Türkiye'deki yatırımları 20 milyar doları aşmış durumda." ifadelerini kullandı.

Türk müteahhitlerinin Katar'ın alt ve üst yapısının gelişmesinde büyük projelere imza attığını ve 18-19 milyar dolarlık hizmeti başarıyla tamamladıklarını aktaran Bolat, Türkiye ve Katar'ın Kalkınma Yolu Projesi'nde de iş birliğinde olduğunu sözlerine ekledi.

"Yakın siyasi ilişkiler, ticari iş birliklerini güçlendirmeye imkan sağlıyor"

TİM Başkanı Mustafa Gültepe de 53 ihracatçı firmadan 61 temsilcinin aralarında bulunduğu 115 kişilik bir heyetle Doha'ya geldiklerini belirterek, heyetin 27 ihracatçı sektörün tamamını temsil ettiğini belirtti.

Türkiye ve Katar'ın dostluğu birçok kez sınandığını ve iki ülke arasında bugün dostluğun ötesinde güçlü bağlar bulunduğunu ifade eden Gültepe, "Katar'a ihracatımız son 10 yılda 6 kat arttı. 10 yıl önce Katar'ın ithalatındaki payımız yüzde 1 düzeyindeydi. Oran bugün yüzde 4,5 düzeyine gelmiş bulunuyor. Geçen yıl Katar'a 1,5 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdik." dedi.

Gültepe, ihracatçıların yurt dışındaki mevcut iş birliklerini güçlendirmenin ve potansiyel alıcılarla buluşmalarını sağlamanın kendilerinin öncelikli görevleri arasında bulunduğunu belirterek, şunları kaydetti:

"Küresel ticarete trendlerin değiştiği bir süreci yaşıyoruz. Yakından tedarik, dost ülkelerle ticaret ve bölgeselleşme gün geçtikçe daha fazla önem kazanıyor. Türkiye, bölgenin en önemli üretim merkezi kimliğiyle yakın çevresine güçlü bir ortaklık sunuyor. Katar'la uyumlu olan ekonomik yapımız iki taraf için de önemli fırsatları barındırıyor. Konjonktürün lehimize olduğu bu dönemi en iyi şekilde değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Geçen yıl 5 bin 50 firmamız Katar'a 1,5 milyar dolarlık ihracat yaptı. 27 sektörümüzün tamamı Katar'a ihracat gerçekleştirdi. Geçen yıl 18 sektörümüzün ihracatında artış kaydettik. İhracatımız, savunma ve havacılık sektöründe 290 milyon dolara, mobilya sektöründe 177 milyon dolara, elektrik elektronik sektöründe 124 milyon dolara ulaştı.

03.10.2023

Makine, elektrik, mücevherat ve değerli metal eşyalar ile otomotiv sektöründe çok ciddi fırsatlarının olduğunu gözlemliyoruz."

Gültepe, hükümetler arasındaki yakın siyasi ilişkilerin, ticari iş birliklerini güçlendirmeye imkan sağladığını belirtirken, ticaret heyetlerini de iş birliklerini geliştirmenin en önemli araçlarından biri olarak gördüklerini sözlerine ekledi.

Karadeniz gazında üretim iki kat arttı

Karadeniz doğal gazında üretim kapasitesi günlük 2 milyon tondan 4 milyon ton seviyesine yükseldi. Yıl sonunda sadece Karadeniz gazı üretim miktarının günlük 7 milyon tona, Türkiye'nin toplam üretim miktarının da 8 milyon tona yükseleceği kaydediliyor.

HÜSEYİN GÖKÇE

Tam kapasiteye ulaşıldığında Türkiye'nin doğal gaz ihtiyacının yüzde 30'unu karşılayacağı belirtilen Karadeniz doğal gaz rezervlerinde, üretim kapasitesi günlük 2 milyon tondan 4 milyon ton seviyesine yükseldi. Yıl sonunda ise sadece Karadeniz gazı üretim miktarının günlük 7 milyon tona, Türkiye'nin toplam üretim miktarının da 8 milyon tona yükseleceği kaydediliyor. Yıllık ortalama 50 milyar m3 civarında doğal gaz tüketimi bulunan Türkiye, bunun tamamına yakını ithalat yoluyla karşılıyor. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) verilerine göre Türkiye'de 2022 yılında 53 milyar 521 milyon m3 doğal gaz kullanıldı. Bunun yüzde 0,7'sine karşılık gelen 379 milyon m3'lük kısmı yurt içinde üretildi.

Yeni rezerv %30'u karşılayacak

2023 yılı Ocak-Temmuz döneminde 31 milyar 620 milyon m3 doğal gaz tüketilirken, bunun 29 milyar 655 milyon m3'lük kısmı ithalat yoluyla karşılandı. Yurt içi üretim miktarı ise 262 milyon m3'te kaldı. Yurt içi üretimin tüketimi karşılama oranı ise yüzde 0,82 olarak ölçüldü. Bu yılki tüketim geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8,36 azalırken, üretim miktarı yüzde 24,76 artış gösterdi.

Mayıs ayında yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili genel Seçimlerine öncesinde TPAO'nun Karadeniz sahalarında yaptığı doğal gaz arama çalışmalarının sonuçları

duyuruldu. Ardından nisanda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da katıldığı törenle yeni doğal gaz devreye alındı. Erdoğan, rezervin 710 milyar m³'e ulaştığını belirtirken, tam kapasiteye çıkıldığında ülke ihtiyacının yüzde 30'unun buradan karşılanacağını bildirmişti. Rezervde deneme üretimi günlük 2 milyon m³ ile başladı. Eylül sonlarında günlük 4 milyon m³'e kadar çıktı. Ancak bu üretim miktarı henüz EPDK istatistiklerine yansımada. Günlük üretimin yılbaşından itibaren 7 milyon m³'e çıkacağı kaydediliyor. Hâlen günlük 1 milyon m³ civarında olan diğer sahalardaki üretimle birlikte toplam günlük üretim 8 milyon m³'ün üzerine çıkacak. Günlük üretim miktarının 8 milyon m³'e çıkması durumunda yıllık üretim miktarı 2 milyar 880 milyon m³'ü aşacak. Tüketim miktarının da 50 milyar m³'lük ortalamada kalması halinde, yıl sonu itibarıyla Türkiye'nin tüketiminin yüzde 5,76'sı yurt içi üretimden karşılanmış olacak.

Bedava gazın yarısını sağlıyor

Öte yandan geçen yıl 1 Mayıs itibarıyla Resmi Gazete'de yayımlanan karar ile konutlarda doğal gaz tüketimi 1 ay ücretsiz hâle getirilmiş, devamında ise 1 Mayıs 2024'e kadar aylık tüketimin 25 milyon m³'ünün ücretsiz olması hükme bağlanmıştı. EPDK verilerine göre Türkiye'de 18 milyon 892 bin doğal gaz aboneli bulunuyor. Bu abonelere 11 ay boyunca aylık 25 m³'lük doğal gazın ücretsiz olması ile toplam ücretsiz kullanılacak doğal gaz miktarı 5,1 milyar m³'ü bulacak. Yılbaşından itibaren aylık 240 milyon m³'e çıkacak olan yurt içi üretim, konut abonelerine ücretsiz verilen doğal gazın yarısını karşılamış olacak.

İthalat-İhracat-Üretim-Tüketim

Miktarları Karşılaştırması (Milyon m³)

	2022 (Ocak-Temmuz)	2023 (Ocak-Temmuz)	Değişim (%)
İthalat	34.237,26	29.655,40	-13,38
Üretim	210,75	262,93	24,76
İhracat	303,13	132,37	-56,33
Tüketim	34.504,82	31.620,90	-8,36

Kaynak: EPDK

İşte fellik fellik döviz aramamıza yol açan tablo bu!

Alaattin AKTAŞ

03 Ekim 2023 Salı

Körfez ülkeleri, ABD, İngiltere; ekonomi yönetimi adeta dört dönüyor, döviz bulabilmek amacıyla ziyaret üstüne ziyaret gerçekleştiriyor. Çünkü döviz gelmiyor, taze döviz gelmiyor ve bu durum işleri fena halde zorlaştırıyor.

Kamuya açık kaynaklarda herkesin ulaşabildiği veriler bile döviz girişinde nasıl sıkıntı çekildiğini ortaya koyuyor. Ekonomi yönetimi kim bilir kaç adım daha önde ve onlar gelmesi muhtemel dövizin tutarını da iyi kötü biliyor ve anlaşılan gördükleri manzara hiç hoşlarına gitmiyor.

Kamuoyuna açık veriler, dedim... İşte Merkez Bankası'nın verileri. Bu yılın ilk dokuz ayını (22 Eylül'e kadar) ikiye ayırdım. İlk beş ay ve yeni ekonomi yönetiminde geçen son dört ay...

Son dört aydaki döviz girişinde önceki beş aya göre çok büyük bir iyileşme var, var ama ilk beş ay öylesine kötü ki, son aylarda sağlanan iyileşme ancak önceki döneme göre iyi. Yoksa son dört ayın performansı da tek başına hiçbir anlam ifade etmeyecek boyutta.

1.6 milyar dolar çıkıştan 2 milyar dolar girişe...

Merkez Bankası verileri fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış hesaplama yöntemine göre ilk beş ayda hisse senedi ve devlet iç borçlanma senedinde 1.6 milyar dolar çıkış olduğunu ortaya koyuyor. Ocak-mayıs dönemindeki bu çıkışın 1.55 milyar doları hisse senedinde, 42 milyon doları iç borçlanma senedinde yaşanmış.

Seçimlerin tamamlanması ve yeni ekonomi yönetiminin işbaşına geçmesiyle birlikte yabancı girişinde kayda değer bir iyileşme dikkati çekiyor.

Yabancı yatırımcılar haziran-eylül döneminde (ki eylülün son hafta verileri henüz yok) bu sefer ilk beş ayda sattıklarına neredeyse eşit tutarda, 1.5 milyar dolarlık net hisse senedi alımı gerçekleştiriyor.

Bu dönemde devlet iç borçlanma senedindeki alım da 536 milyon doları buluyor. DİBS'teki 536 milyon dolarlık alımın 446 milyon dolarlık kısmının eylülün ilk üç haftasında gerçekleşmiş olması önemli. Bu durum yabancıların muhtemelen faiz yükseldikçe daha fazla alım yapabileceğine işaret ediyor.

Hisse senedi ve DİBS alımı yoluyla hazirandan bu yana dört ayda gerçekleşen yabancı girişi net 2 milyar doları buluyor. İlk beş aydaki 1.6 milyar dolarlık çıkıştan sonra, izleyen dört ayda 2 milyar dolarlık giriş...

Sonuçta dokuz ayda hisse senedi ve DİBS yoluyla gelen döviz 430 milyon dolar. Bu tabii ki Türkiye için hiçbir şey ifade etmez. Ancak ülkeye yalnızca hisse senedi ve DİBS yoluyla döviz girmiyor elbette. Ama yabancıların Türkiye'ye bakışının değişip değişmediğine işaret eden ve ilk tepkinin görüldüğü kanallar bunlar.

Eğer bir yabancı geri gitmek istediği takdirde en kolay çıkabileceği bu kanalları bile yeterince tercih etmiyorsa daha kalıcı diğer döviz kanallarını kullanmaya çok daha mesafeli duracak demektir.

Dokuz aydaki yabancı girişi (Milyon \$)

	H.senedi	DİBS	Toplam
Ocak	-596	27	-570
Şubat	-29	19	-10
Mart	-301	27	-274
Nisan	-37	-6	-43
Mayıs	-585	-109	-694
Toplam	-1.549	-42	-1.591
Haziran	1.045	65	1.110
Temmuz	691	15	706
Ağustos	-378	10	-368
1-22 Eylül	127	446	573
Toplam	1.485	536	2.022
Toplam	-63	494	430

Yabancıların neyi beklediği açık...

Ticaretin “alırken kazanmak” olarak özetlenebilecek altın kuralı yabancı yatırımcılar için biraz daha detaylı. Yabancı öncelikle “gelirken kazanmak”, ardından da “alırken kazanmak” ister... Gelirken kazanmak... Yabancı yatırımcı 1 milyon dolar getirdiğinde

eline 27 liralık dolar kurundan 27 milyon lira değil de, tabii ki daha yüksek kurdan örneğin 30 milyon lira geçmesini ister. Ve tabii ki 27 milyon liraya nominal bedeli 100 lira olan bir kağıdı örneğin yüzde 20 faizle 83 liraya ($100/1,20$) almak var; ya da aynı miktar döviz karşılığı 30 milyon liraya yine nominal bedeli 100 lira olan bir kağıdı yüzde 25 faizle 80 liraya ($100/1,25$) almak var.

Kar-zarar hesabı

Getirilen para 1 milyon dolar... Ele geçen TL birinci olasılıkta 27 milyon. Bu 27 milyon liranın yıllık bazdaki getirisi yüzde 20 faizle 5.4 milyon lira; yani anapara artı getiri 32.4 milyon lira. Yabancı yatırımcı kur yüzde 20'den az artarsa para kazanabilecek, yüzde 20'lik kur artışında getiri sıfır, yüzde 20'nin üstündeki bir artışta giderken cebe 1 milyon dolar bile konulamayacak. İkinci olasılık; getirilen para aynı, yine 1 milyon dolar...

Ele geçen para 30 milyon lira.

30 milyon liranın yıllık bazdaki getirisi yüzde 25 faizle 7.5 milyon lira.

Eğer kur 27'lerden 30'a çok kısa zamanda gelmişse bir yıllık dönemdeki artış olasılığı iyice azalmıştır. Bir yandan kurun, diğer yandan faizin yükselme olasılığı iyice düşmüş demektir. Yani tam yabancıların aradığı ortam!

Gelirken kazanmak, alırken kazanmak!

Türkiye çaresiz bir şekilde bunu yapmak durumunda kalacak gibi... Enflasyonist etkisi çok daha baskın olduğu için kurun yükselmesine olabildiğince izin verilmeyecekse de faiz için durum farklı. Zaten yabancı finans kuruluşlarının raporlarında çok uzun zamandan beri faiz için yüzde 40'lı oranların dile getiriliyor olması herhalde tesadüf değildir.

Yüzde 40 dolayında bir faizle kağıdı al, girerken geçerli kur da en azından şimdikinden biraz yüksek olsun ve sonraki dönemlerde, en azından seçime kadar fazla artmasın; bundan iyisi can sağlığı!

Bu hesaplamaları yaparken bir varsayımla hareket ettiğimizi; yabancıların iç borçlanma senedinden elde etmesi muhtemel kazancı hesaplarken Türkiye'ye getirilecek dövizin yurt dışındaki getirisini hesaba katmadığımızı belirtelim. Türkiye'nin tercih edilip edilmemesinde tabii ki dışarıdaki getiri oranının da etkisi vardır.

Üretim için ithalatta fren tüketim ithalatında patlama

Naki BAKIR

03 Ekim 2023 Salı

Ekonomide üretim azmini gösteren ara malı (hammadde) ithalatında düşüş, tüketim malı ithalatında artış şeklindeki eğilim, ağustos ayında da devam etti. İlk sekiz ay itibarıyla üretime yönelik ithalat geçen yılın altında kalırken, tüketim malı ithalatında ise adeta patlama yaşandı.

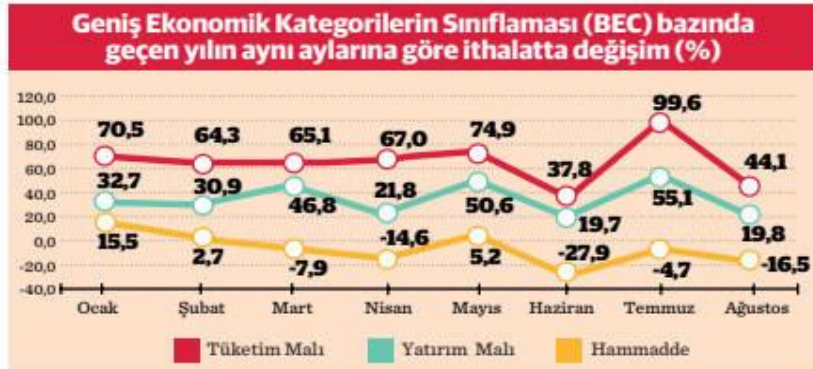
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan dış ticaret verilerine göre toplam ithalatın geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,9 düşüş kaydettiği ağustos ayında, geniş ekonomik kategorilerin sınıflamasına (BEC) göre ithalat sepetini oluşturan büyüklüklere bakıldığında; üretime yönelik yapılan ara malı (hammadde) ithalatının yüzde 16,5 azaldığı, tüketim malı ithalatının ise yüzde 44,1 arttığı belirlendi.

Üretime yönelik ithalatta düşüş-tüketime yönlükte artış seyri ağustosta da sürdü.

Sekiz ayda, geçen yıla göre 7 milyar dolar daha fazla olmak üzere 11,3 milyar dolarlık otomobil ithal edildi.

Ekonominin üretim ayağındaki canlılığı gösteren ara malı/hammadde ithalatı ilk sekiz ayda yüzde 6,5 azalırken, tüketim malı ithalatı yüzde 64,2 artış gösterdi.

Ağustosta 30,3 milyar dolar olan toplam ithalatın 21,6 milyar dolarla yine en büyük bölümünü ara malları, 4,1 milyar dolarını tüketim malları ve 4,5 milyar dolarını yatırım malları oluşturdu birlikte geçen yılın aynı ayında tüketim mallarının yüzde 8,8 olan

payı, bu yıl yüzde 13,7'ye ulaştı. Tüketim malı ithalatının faturası, yatırım mallarına ödenen tutara yaklaştı.

Kur şokları ithal tüketimden caydırmadı

Geçen yılın aynı aylarına göre ara malı ithalatı ocakta yüzde 15,5, şubatta yüzde 2,7 artış, martta yüzde 7,9 ve nisanda yüzde 14,6 düşüş, mayısta ise yüzde 5,2 artış kaydederken; tüketim malı ithalatı ocak ayında yüzde 70,5, şubatta yüzde 64,3, martta yüzde 65,1, nisanda yüzde 67, mayısta yüzde 74,9 oranında rekor artışlar kaydetmişti.

Geçen yıl aynı aylara göre ithalatta değişim (2023; %)				
	Yatırım Malları	Hammadde (Ara malı)	Tüketim Malları	Toplam İthalat
Ocak	32,7	15,5	70,5	20,7
Şubat	30,9	2,7	64,3	10,1
Mart	46,8	-7,9	65,1	3,4
Nisan	21,8	-14,6	67,0	-4,8
Mayıs	50,6	5,2	74,9	15,6
Haziran	19,7	-27,9	37,8	-17,5
Temmuz	55,1	-4,7	99,6	10,5
Ağustos	19,8	-16,5	44,1	-6,9
8 aylık	34,5	-6,5	64,2	3,4

Kur şoku yaşanan haziranda ara malı ithalatında yüzde 27,9'luk düşüşle frene basma eğilimi güçlenirken, tüketim malı ithalatındaki artış hızla kesmekle birlikte yüzde 37,8 olmuştu.

Kurlarda yükselişin sürdüğü temmuzda da ara malı ithalatındaki yüzde 4,7'lik düşüşe karşılık tüketim malı ithalatı yüzde 99,6 ile bu yıl aylar itibarıyla en yüksek artışını kaydetmişti.

Ağustos ayındaki gerçekleştirmeler de üretime yönelik ithalatta bu yıl aylar itibarıyla genelde frene basma, tüketim ithalatında ise sürekli ve 'patlama' niteliğindeki artış eğiliminin, yüksek kur düzeyine rağmen devam ettiğini gösterdi.

İthal tüketime 8 ayda 30,4 milyar dolar

Toplam ithalatının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,4 artışla 247,1 milyar dolar olduğu ilk sekiz ayda, tüketim malı ithalatı yüzde 64,2 artışla 30,4 milyar dolara ulaştı. Buna göre sekiz ayda ithal tüketime, geçen yılın eş dönemine göre yaklaşık 12 milyar dolar daha fazla döviz ödendi. Tüketim malı ithalatında sekiz aylık dönemlere göre bugüne kadarki en yüksek düzey gerçekleşti. Geçen yıl ilk sekiz ayda toplam ithalatın yüzde 7,7'sini oluşturan tüketim mallarının payı bu yıl aynı dönemde yüzde 12,7'ye ulaştı.

İthalatın BEC sınıflamasına göre dağılımı (Ocak-temmuz; milyon \$)			
	2022	2023	Değ. (%)
YATIRIM (SERMAYE) MALLARI	25,4	34,1	34,5
Yatırım (sermaye) malları (taşımacılık araçları hariç)	21,7	29,1	33,8
Sanayi ile ilgili taşımacılık araç ve gereçleri	3,6	5,1	39,1
HAMMADDE (ARA MALLAR)	195,0	182,4	-6,5
Sanayi için işlem görmemiş hammaddeler	15,7	10,7	-31,7
Sanayi için işlem görmüş hammaddeler	86,9	91,4	5,2
İşlem görmemiş yakıt ve yağlar	5,1	3,8	-27,0
Yatırım mallarının aksam ve parçaları	10,3	12,5	21,1
Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları	10,2	12,9	26,1
Esası yiyecek ve içecek olan işlenmemiş hammaddeler	5,2	6,4	22,6
Esası yiyecek ve içecek olan işlenmiş hammaddeler	3,3	2,9	-13,3
İşlem görmüş diğer yakıt ve yağlar	13,3	15,5	16,6
Gizli veri	44,9	26,3	-41,3
TÜKETİM MALLARI	18,5	30,4	64,2
Binek otomobilleri	4,5	11,3	152,0
Dayanıklı tüketim malları	2,8	4,2	50,5
Yarı dayanıklı tüketim malları	3,4	4,8	41,5
Dayanıksız tüketim malları	3,5	4,4	24,0
Esası yiyecek ve içecek olan işlenmemiş tüketim malları	1,4	1,9	35,4
Esası yiyecek ve içecek olan işlenmiş tüketim malları	2,2	2,7	24,8
Motor benzini ve diğer hafif yağlar	0,3	0,4	43,1
Sanayii ile ilgili olmayan taşıma araç ve gereçleri	0,4	0,7	58,8
DİĞERLERİ	0,2	0,2	8,3
TOPLAM İTHALAT	239,0	247,1	3,4

11,3 milyar doları otomobile

Ocak-ağustos döneminde tüketim malı ithalatının 11,3 milyar dolarla üçte birden fazlasını ithal otomobillere ödenen döviz oluşturdu. Binek otomobil ithalatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 152 ile rekor bir artış kaydetti.

İthal otomobillere sekiz aylık dönemlere göre yaklaşık 7 milyar dolar daha fazla döviz ödendi. Bu yıl ilk sekiz ayda ithalat faturası, dayanıklı tüketimde yüzde 50,5 artışla 4,2 milyar, yarı dayanıklı tüketim mallarında yüzde 4,5 artışla 4,8 milyar dolar, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 24 artışla 4,4 milyar dolar oldu. Esası yiyecek içecek olan işlenmiş-işlenmemiş mallar, motor benzini ve diğer hafif yağlar ile diğer tüketim mallarına ödenen toplam döviz de 5,7 milyar dolar oldu.

Üretimde fren eğilimi

Başta sanayi sektörü olmak üzere ekonomide üretim faaliyetlerindeki canlılığı gösteren ve ithalatın en büyük bölümünü oluşturan ara malı dışalımını ise sekiz ayda yüzde 6,5 düşüşle 182,4 milyar dolara geriledi. Bunun da en büyük bölümünü oluşturan sanayide kullanılan çeşitli ara mallarının ithalatında ciddi düşüşler yaşandı. Ara mallarının toplam ithalattaki payı yüzde 81,6'dan yüzde 73,8'e indi. Bu düşüşte, sanayide yerli girdi kullanımındaki artıştan çok maliyetleri yükselten kur artışlarının etkisiyle sanayide frene basma eğilimi etkili oldu.

Üretimden tüketime kayış

Haziran ve temmuzdaki şokların ardından, ağustosta artış eğilimi duran ancak yüksek düzeylerini koruyan döviz kurları ile ara malı ithalatındaki fren eğilimi arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkarken, tüketim mallarında ise güçlü talebin pahalalanmaya rağmen devam etmesi nedeniyle fatura giderek büyüdü. Başka deyişle yüksek kur düzeyi üretim maliyetlerini artırdığı için ara malı ithalatını baskılanırken, güçlü dış talebin devam ettiği tüketim mallarında ise birim ithalat miktarı fazla değişmediği için yüksek kur çarpanıyla pahalanan ithalatın faturası kabardı. Öte yandan yeni yatırımlara işaret eden yatırım/sermaye malı ithalatında ise ciddi bir artış olduğu dikkati çekti. Sekiz ayda yüzde 34,5 artışla 34,1 milyar dolara ulaşan sermaye malı ithalatının toplamdaki payı da yüzde 10,6'dan yüzde 13,8'e çıktı.

Deprem bölgesinde çalışan sayısı düşüyor

Ferit Barış PARLAK

03 Ekim 2023 Salı

Gaziantep Sanayi Odası'nın (GSO), Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ile kamu ve özel sektörün katkılarıyla hazırlanan, "Üretim Sektörünün Deprem Etki Analiz ve Raporlama Çalışması", TOBB'un ev sahipliğinde tanıtıldı. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, "Rapor, deprem bölgesindeki sanayimiz için bir yol haritası oluşturacak" dedi.

Gaziantep Sanayi Odası'nın (GSO), Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ile kamu ve özel sektörün katkılarıyla hazırlanan, "Üretim Sektörünün Deprem Etki Analiz ve Raporlama Çalışması"nın tanıtımında konuşan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, deprem bölgesinde çalışan sayısının düştüğüne dikkat çekerek, "Yardım önemli ama deprem bölgesindeki vatandaşların üretim ve ticaret yaparak, kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlamamız da gerekiyor" dedi.

İstihdamla ilgili son rakamların deprem bölgesinde özellikle 4 ilde çalışan sayısında çarpıcı bir azalışa işaret ettiğinin altını çizen TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, "Depremin istihdama en olumsuz yansıdığı il Hatay olmuştur. Hatay'da özel sektörde çalışan sayısı yüzde 35 azalmıştır. Yani her 3 kişiden biri artık çalışmamaktadır. Geçen sene 165 bin olan kayıtlı istihdam bu sene 107 bine düşmüştür. Demek ki 58 bin kişi işten ayrılmış veya işini kaybetmiştir" diye konuştu.

Her dört kişiden biri artık çalışmıyor

Hisarcıkıoğlu, Kahramanmaraş'ta ise özel sektörde çalışan sayısının yüzde 29 azaldığını belirterek, "Kahramanmaraş'ta çalışan sayısı 147 binden 104 bine düşmüştür. Malatya'da 95 binden 71 bine gerilemiştir.

Yani her eskiden çalışan her 4 kişiden biri artık çalışmamaktadır. Adıyaman'daki özel sektör istihdamı da 55 binden 48 bine inmiştir" şeklinde konuştu. Şehirleri ayağa kaldıranın yolunun ekonomiyi yeniden canlandırmaktan geçtiğini ifade eden

Hisarcıklioğlu, “İşte Gaziantep Sanayi Odamız, bu vizyonla harekete geçmiş ve çalışmaya başlamıştır.

Kamu ve özel sektör kurumlarımızın yanı sıra, uluslararası kuruluşlarının destek ve katkılarıyla, çok önemli bir çalışmayı hayata geçirmiştir” ifadelerini kullandı.

Hisarcıklioğlu, “Bugün tanıtımı yapılacak rapor, deprem bölgesindeki sanayimiz için bir yol haritası oluşturacak olması açısından çok değerlidir ve referans niteliğindedir.

Hem kısa, orta ve uzun vadede yapılması gerekenler sıralanmış, yerel ve bölgesel kalkınmaya yönelik somut politika adımları hazırlanmış, hem de kurumlarımız için ne tür adımlar atılması gerektiğine ilişkin yapıcı öneriler belirlenmiştir” diye konuştu.

TOBB’un girişimlerini de anlatan Hisarcıklioğlu, “Oda ve Borsa camiası olarak depremin ardından hızla harekete geçtik. Elimizdeki tüm imkânları, deprem mağduru illerimiz için seferber ettik.

4 bin 700 TIR, 7 gemi, 6 uçak dolusu yardım ulaştırdık. 36 bin ton gıda, 3 bin 900 konteyner, 6 bin çadır, 100 binden fazla ısıtıcı, 817 bin battaniye ve 530 ton akaryakıt 551 iş makinesi ve mobil vinç gönderdik. 24 noktada yemek mutfağı kurarak, 3,5 milyon kişilik sıcak yemek dağıtımını gerçekleştirdik. Sonraki aşamada bölgedeki kalıcı konut ihtiyacının karşılanması için bir kampanya düzenledik. Elimizdeki tüm maddi kaynakları bu işe aktardık” dedi.

Yardımlar elbette önemli ve değerli ama..

. Ayrıca bölge ekonomisinin ve istihdamının yeniden canlandırılması için çeşitli girişimlerde bulduklarını da ifade eden Hisarcıklioğlu, “Tedarikçim Deprem Bölgesinden Programıyla; deprem bölgesinden mal almak isteyen firmaları, deprem bölgesindeki üreticilerle eşleştirdik. Ulusal gıda perakendecilerini, deprem bölgesinden tedarik sağlamaya yönlendirdik. Deprem bölgesinde; elde, depoda, tarlada kalan tarım ve gıda ürünlerinin ulusal zincir market tarafından satın alınmasını sağladık.

Ticaret pazaryerlerinden, deprem bölgesindeki üreticilere destek vermelerini temin ettik. Deprem bölgesindeki satıcıların, e-ticaret pazar yerlerinde komisjonsuz satış yapmasını sağladık” diye konuştu. Hisarcıklioğlu, “Devlet ve millet olarak sağlanan yardımlar elbette önemli, gerekli ve değerlidir. Öte yandan deprem bölgesindeki insanların, üretim ve ticaret yaparak, kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlamamız da gerekmektedir” şeklinde konuştu.

Deprem Dostu Şehir Girişimi hayata geçirilsin

“Üretim Sektörünün Deprem Etki Analiz ve Raporlama Çalışması”, Türkiye'nin 11 ilindeki depremedelerin yüzde 45'inin yaşadığı 5 ilde (Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Hatay) faaliyet gösteren işletmelerin ve çalışanlarının depremden etkilenme durumlarını belirlemek amacı ile gerçekleştirildi. 5 ilde toplam 2

bin 970 firma yetkilisi ve 5 bin 940 (yaklaşık 9 bin kişi) firma çalışanı ile anketler gerçekleştirilerek depremin ekonomik, sosyal ve psikolojik etkileri belirlendi. Raporda bölgesi için yapılması gerekenler, kısa, orta ve uzun vadeli öneriler olarak sıralandı.

Kısa vadeli eylem önerileri

- Kalkınma ve Hayatta Kalma Merkezleri oluşturulması
- Bölgesel Destek Platformunun kurulması
- Bölgesel Destek Platformunun kurulması
- Nitelikli Personel Yetiştirilmesi için eğitim programları ve mesleki kurslar düzenlenmesi
- Deprem Dostu Şehir Girişimi'nin hayata geçirilmesi
- Havzalar Arası Lojistik Merkezlerin oluşturulması
- Lojistik Eğitim Merkezleri'nin kurulması
- Kombine Taşımacılık Altyapısının oluşturulması
- Akıllı Depolama ve Stok Yönetimi için teknolojik altyapının sağlanması
- Akıllı Depolama ve Stok Yönetimi için teknolojik altyapının sağlanması
- Drone ve Otomatik Taşıma Sistemlerinin yaygınlaştırılması
- Ortak Teşvik Masası veya Bölgesel İhracat Destek Merkezi'nin kurulması
- Deprem Afet Koordinasyon Merkezi'nin kurulması
- Ortak Bilgi Merkezi'nin oluşturulması
- Ortak Akıl Platformu veya Think Tank Merkezi'nin oluşturulması

Orta vadeli eylem önerileri

- Acil durum planları hazırlanmalı ve afet eğitimleri düzenlenmelidir.
- İtfaiye ve sağlık ekipleri ve acil hizmet eğitimleri düzenlenmelidir.
- Afet yönetimi personel sayısı artırılmalıdır.
- STK, yerel yönetimler ve işletmeler arasında işbirliği teşvik edilmelidir.

03.10.2023

- Şehirlerde deprem simülasyonlarıyla depreme hazırlık artırılmalıdır.
- Riskli alanlarda güçlendirilmiş altyapı ve deprem dayanıklı yapılar inşa edilmelidir.
- İşletmelerin ihtiyaç duyduğu alanlarda eğitimler düzenlenmelidir.
- Meslek eğitimi merkezleri kurularak, işgücü yetiştirilmelidir.
- İşsizlerin istihdama erişimi kolaylaştırılmalıdır.
- Turizm geliştirilmeli ve çevre dostu sanayi bölgeleri oluşturulmalıdır.
- Yatırımcıların bölgeye gelmeleri teşvik edilmelidir.
- Turizm ve ticaret için lojistik altyapı geliştirilmelidir.
- Havzalar arası lojistik merkezlerle şehirler arası lojistik akış daha verimli hale getirilmelidir.
- Kombine taşımacılık altyapısı geliştirilerek, maliyetler düşürülebilir.
- Lojistik eğitim merkezleri kurularak, lojistik sektöründe nitelikli işgücü yetiştirilebilir.

Uzun vadeli eylem önerileri

- Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve akademisyenler arasında iş birliği teşvik edilmeli afet yönetimi çalışmalarında birlikte hareket edilmelidir.
- İş birliği projeleri ile ekonomik ve bölgesel iş birliği sağlanabilir.
- Girişimcilere ve yerel işletmelere finansal kaynak sağlanarak büyümeyi ve yenilikçilik teşvik edilmelidir.
- Şehirlerde girişimcilere yönelik teşvikler ve hibe programları oluşturulmalıdır.
- İşletmeler için finansal destek merkezleri kurulmalıdır.
- Stratejik analizlerle şehirlerin yönetim ve kalkınmaları bilgi temelli hale getirilebilir.
- Altyapı için, bölgedeki kamu ve özel sektör iş birliği yapılabilir.
- Bölgedeki işgücünün niteliğinin artırılması için, meslek eğitimi merkezleriyle mesleki becerilerin yanı sıra, genel mesleki eğitimler de verilebilir.

İhracat 1,5 milyar dolar düştü

Deprem bölgesinde yer alan 5 ilde ihracat bu yılın ilk 8 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 14,56 gerileyerek 10 milyar 606 milyon dolardan 9 milyar 62 milyon dolara düştü. 8 aylık ihracat kaybı tutar olarak 1 milyar 544 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Yüzde 35,1'i evinde kalmıyor

Rapora göre 5 ildeki çalışanların yüzde 64,9'u adresinde ikamet ediyor. Yüzde 19'u çadır ve konteynerde, yüzde 8,1'i başka bir tanıdığıının yanında, yüzde 3,7'si bağ veya köy evinde. yüzde 1,8'i çalıştığı iş yerinde, yüzde 0,3'ü cami ve okulda kalıyor.

Çalışanlar para ve hijyen ürün istiyor

Çalışanların destek ihtiyaçları da raporda yer aldı. Buna göre, çalışanların yüzde 23,1'i parasal destek, yüzde 11,5'i hijyenik ve temizlik malzemesi, yüzde 10,3'ü sağlık hizmetleri, yüzde 10,1'i giyim, yüzde 9,6'sı barınma, yüzde 8,3'ü elektrik, yüzde 8'i eğitim, yüzde 7,8'i içme suyu, yüzde 6'sı ısınma ihtiyacı ve yüzde 5,3'ü de yemek talep etti.

Fabrikalarda 1 milyar \$'lık hasar oluştu

Firmaların beyanına göre meydana gelen hasarın mali boyutları raporda yer aldı. Buna göre, 556,9 milyon dolarlık fabrika binası hasarı, 222,9 milyon dolarlık makine ve teçhizat hasarı, 92,2 milyon dolarlık hammadde stok, 29,8 milyon dolarlık bitmiş ürün stok kaybı ve 107,1 milyon dolarlık diğer kayıplar olmak üzere toplam 1 milyar 9 milyon dolarlık mali hasar ortaya çıktı.

Yüzde 26'sinin çalışan sayısı azaldı

Raporda, firmaların çalışan sayısında azalma durumu ve sebepleri de yer aldı. "Firmaların çalışan sayısında azalma oldu mu" sorusuna işletmelerin yüzde 73,3'ü 'hayır' derken, yüzde 26,7'si 'evet' cevabını verdi. Evet cevabı verenlerin yüzde 50'si gerekçe olarak çalışanların şehri terk etmelerini, yüzde 26,8'i barınma sorununu, yüzde 13,1'i vefat etmelerini, yüzde 19,1'i de çalışamayacak durumda olmalarını gösterdi.

Yüzde 94'ü üretime yeniden başladı

Raporda üretime başlayan firmalar ile başlamayanların gerekçeleri de yer aldı. İşletmelerin yüzde 94,1'i üretime yeniden başladığını belirtti. Üretime yeniden başlamayanlar ise gerekçe olarak yüzde 17,9'u hammadde tedarikindeki sorunları, yüzde 17,9'u çalışanların geri dönüş yapmamalarını, yüzde 17,3'ü finansal problemleri, yüzde 16,3'ü işi bırakanları, yüzde 11,4'ü müşteri talebindeki azlığı, yüzde 10,7'si altyapı problemini ve yüzde 8,5'i de lojistik sorunları gösterdi.

Abdulkadir Selvi

Teröristlerin hedefi Meclis miydi... Sınır ötesi operasyon gündemde mi

MECLİS'in açıldığı 1 Ekim tarihinde, İçişleri Bakanlığı'na canlı bomba ile saldırı düzenlemek isteyen iki terörist polislerin dikkati sayesinde etkisiz hale getirildi.

Terör saldırısını gerçekleştiren iki teröristin PKK'da Murat Karayılan'a bağlı "Ölümsüzler Taburu"nda yer aldıkları ve canlı bomba olarak yetiştirildikleri tespit edildi.

PKK'nın da Meclis'in açılışı nedeniyle özellikle 1 Ekim tarihini seçtiği belirlendi. Terör örgütünün böylece ses getirici bir eylem yapmayı amaçladığı ortaya çıktı. Daha önceki eylemlerinde araç kiralama yöntemini kullanan PKK'nın saldırıyı 1 Ekim tarihine yetiştirmek için ilk kez aracı gasp ettiği ortaya çıktı.

Kayseri'nin Develi ilçesine bağlı Çataloluk Mahallesi'nde veteriner Mikail Bozağan'ı tabancayla öldürdükten sonra gasp ettikleri araçla Keskin ve Kırıkkale üzerinden Ankara'ya giriş yaptıkları belirlendi.

ATATÜRK BULVARI'NDAN GELDİLER

- 1 Ekim gecesi gasp ettikleri araçla Ankara'ya giriş yapan teröristlerin, keşif yapmadan doğrudan Meclis ve İçişleri Bakanlığı'nın bulunduğu Bakanlıklar'a yöneldikleri tespit edildi. Kamera kayıtlarının incelemesinde iki teröristin Atatürk Bulvarı'ndan Bakanlıklar'a geldikleri belirlendi.

- Teröristlerin yapacakları eylemin ses getirici olması için Meclis'in açıldığı 1 Ekim tarihini seçtikleri tartışma götürmez bir gerçek. O nedenle 'tarih ayarlı saldırı' deniliyor.

'U DÖNÜŞÜ' YAPTILAR

- Peki neden İçişleri Bakanlığı hedef alındı? PKK'ya, mafyaya ve uyuşturucuya yönelik operasyonlar nedeniyle İçişleri Bakanlığı'nın hedef alınması şaşırtıcı değil. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya da saldırının ardından yaptıkları açıklamada bu noktanın altını çizdiler. Mücadelenin kararlılıkla sürdürüleceği mesajını verdiler.

- Kamera kayıtlarının incelenmesinde, PKK'lı teröristlerin Atatürk Bulvarı üzerinde bir 'U' dönüşü yaptıkları tespit edildi.

TRAFİK POLİSLERİ ŞÜPHELENDİ

Meclis'e doğru yönelen teröristlerin hareketlerinden şüphelenen trafik polisinin, araçlarına doğru yönelmesi üzerine iki teröristin oradan hızla uzaklaşarak, 'U' dönüşü yapıp İçişleri Bakanlığı'na yöneldikleri ortaya çıktı. İçişleri Bakanlığı'na yönelik saldırı girişimleri ise polis memurları Erkan Karataş ve Alim Reis'in dikkatleri sayesinde önlendi.

- Canları pahasına iki teröristi etkisiz hale getirip, büyük bir felaketin yaşanmasını engelleyen kahraman polis memurları Erkan Karataş ve Alim Reis'in sağlık durumları hızla iyiye gidiyor.

- İki teröristin 'U' dönüşü yaparak İçişleri Bakanlığı'na yönelmeleri, 'Yoksa asıl hedefleri Meclis miydi?' sorusunu gündeme getirdi.

- Teröristlerin 1 Ekim'de özel oturumla açılacak olan Meclis'i hedef alıp almadıkları araştırılıyor. 1 Ekim tarihinde, Meclis özel oturumla toplanıyor. Meclis'in açılışında Cumhurbaşkanı Erdoğan bir konuşma yapıyor. Meclis Genel Kurulu'nun toplantısı öncesinde Meclis bahçesinde tören düzenleniyor. Akşam ise resepsiyon veriliyor.

TERÖRİSTLERİN GÜZERGÂHI

- Teröristlerin ağır silahlarla ve patlayıcılarla birlikte sınırlarımızdan nasıl giriş yaptıkları da araştırılıyor.

- Canlı bomba eyleminde kullanılacak olan patlayıcı ve cephaneliği andıran silahların ayrı yoldan Türkiye'ye sokulduğu, teröristlerin ise paramotorla geçiş yaptıkları değerlendiriliyor.

- Paramotorla Amanoslara geçiş yapan teröristlerin Adana üzerinden bir araçla Kayseri'ye geldikleri ve Kayseri'de veterineri katlettikten sonra olayda kullandıkları araçla Ankara'ya gittikleri üzerinde duruluyor. Teröristlerin Hatay'dan Kayseri'ye geldikleri araç ve lojistik sağlayanlar araştırılıyor.

- Neden Kayseri sorusunun da yanıtı aranıyor. Kayseri'de konuşlu ve Kuzey Irak'ta PKK'ya yönelik operasyonlarda görev alan 1. Komando Tugay Komutanlığı'nda

görevli askerlerin 17 Aralık 2016 tarihinde halk otobüsü ile çarşı iznine çıktığı sırada patlayıcı yüklü bir araçla düzenlenen terör saldırısında 15 askerimiz şehit olmuştu.

- İçişleri Bakanlığı'na yönelik saldırı girişiminde bulunan iki teröristin de, Kayseri'nin Develi ilçesinde gasp ettikleri araçla Ankara'ya gelmeleri üzerine Kayseri'de lojistik destek aldıkları irtibat noktalarının olup olmadığı araştırılıyor.

KUZEY IRAK MERCEK ALTINDA

- PKK'nın Suriye'deki faaliyetlerine yoğunlaştık ancak PKK'lı teröristlerin İçişleri Bakanlığı'na yönelik yaptıkları terör saldırısı örgütün Irak'ın kuzeyinde yeni yapılanma içinde olduğunu gösterdi.

- PKK'nın bir süredir KYB'nin denetiminde olan ve Bafıl Talabani'nin korunaklı alan sağladığı Irak'ın Süleymaniye kentindeki Arbat Havalimanı'nda, PKK'ya Amerikalılar tarafından dron ve İHA eğitimi verildiği ortaya çıkmıştı.

- 18 Eylül 2023 tarihinde Arbat Havalimanı'na yapılan İHA saldırısından sonra Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, "Patlama esnasında, KYB'ye bağlı 'Terörle Mücadele Grubu' mensuplarının PKK/YPG'li teröristlerle birlikte talim yapmakta oldukları anlaşılmaktadır. Bu gelişme, KYB'ye bağlı bazı güvenlik unsurlarının terör örgütü üyeleriyle işbirliğini açıkça ortaya koymuş olması bakımından vahimdir" denilmişti.

- Suriye'de PK-YPG'ye binlerce araçlık silah ve mühimmat desteği sağlayan ABD'nin, Irak'ın kuzeyinde de boş durmadığı biliniyor. KYB Lideri Bafıl Talabani'nin sağladığı lojistik imkânlarla ABD'nin bir süredir PKK terör örgütünün kapasitesini yükseltmeye çalıştığı dikkati çekiyor.

- PKK/YPG'li teröristleri taşıyan helikopter, 15 Mart gecesi Irak'ın kuzeyindeki Duhok şehri civarında düşmüştü. Fransız AS350 Cougar tipi helikopterdekilerin PKK'lı olduğu açıklandı. PKK'luların Süleymaniye'de bir toplantıya katılmak üzere Suriye'den helikopterle taşındığı ortaya çıkmıştı. Bafıl Talabani'nin kontrolündeki bölgede, ABD'nin PKK'ya 6 adet helikopter sağladığı ve Süleymaniye'deki Arbat Havalimanı'nda uçuş eğitimi verdikleri tespit edildi.

- İçişleri Bakanlığı'na yönelik başarısız terör saldırısından sonra aynı gece TSK operasyon düzenledi. PKK'ya ait Metina, Hakurk, Kandil ve Gara bölgesinde bulunan sığınak ve mağaralar vuruldu.

SINIR ÖTESİ OPERASYON İŞARETİ Mİ?

- Cumhurbaşkanı Erdoğan, Meclis'i açış konuşmasında, "Bir gece ansızın gelebiliriz sözü kulaklarından hiç eksik olmasın" demişti. Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler de, "Cumhurbaşkanımız o şarkı kulağınızda dursun, diyor" diye konuşmuştu.

03.10.2023

- Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Milli Savunma Bakanı Güler'in açıklamaları üzerine bir sınır ötesi operasyon düzenlenecek mi sorusu gündeme geldi.

- PKK'nın terör saldırısına aynı gün yanıt verilen operasyonun bir cezalandırma harekâtı olduğu ancak Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu takdirde sınır ötesi operasyonu yapılabileceği ifade ediliyor.

- Sınır ötesi operasyon ihtimali üzerinde duruluyor. Bunun ihtiyaç duyulması halinde Türkiye'nin belirlediği tarihte yapılabileceği söyleniyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Bir gece ansızın gelebiliriz" sözünün bir mesaj olduğunun altı çiziliyor.

Esfender KORKMAZ

Ekonomik körlük

En çok okunan köşe yazarlarına bakarsak, ilk 20 sırada spor yazıları var. Güncel ve ekonomik sorunlar sonraki sıralarda geliyor. Gerçekte ise ekonomik sorunlar hepimizin geleceğini ipotek altına aldı. Söz gelimi açıklanan 8 aylık dış ticaret verileri, sorunun ne kadar büyük olduğunu gösteriyor.

1. Bu sene Ocak-Ağustos 8 ayda 82,3 milyar dolar dış ticaret açığı verdik. Bu kadar dış ticaret açığı veren hiçbir ekonomide istikrar dikiş tutmaz. Dahası bu 8 ayda, geçen seneye göre ihracatta düşme var, ithalatta artış var. Bunun için de dış ticaret açığı da geçen seneye göre yüzde 11,92 oranında arttı. (Aşağıdaki tablo.)

OCAK-AĞUSTOS 8 AYLIK DIŞ TİCARET			
	2022 MİLYAR DOLAR	2023 MİLYAR DOLAR	DEĞİŞME
İHRACAT	165,5	164,8	-0,43
İTHALAT	239	247,1	3,37
DIŞ TİCARET AÇIĞI	-73,5	-82,3	11,92

Dış ticaret açığının bir kısmı, turizm gelirleri ile kapatılıyor. Geriye net döviz kaybımızı gösteren cari açık kalıyor.

Ekim ayına girdik ve fakat Merkez Bankası henüz Ağustos ayı ödemeler bilançosunu açıklamadı. İlk 7 aylık cari açığı ise 42,3 milyar dolar açıkladı. Bu gidişle 2023 yılı cari açığı da 70 milyar doları bulacak. Bu açık yüksek ve GSYH'nın yüzde 7'si demektir.

Bu kadar açık, sağdan soldan üç beş milyar dolar dış borç bulmakla çözülmez. Dahası Türkiye bir yıl içinde 210 milyar dolar da dış borç ödeyecek.

Hükümet ya sorunu göremiyor, veya aldırış etmiyor. Sağdan soldan üç-beş milyar borç almakla Türkiye'nin döviz ihtiyacı çözülmez. Tek çözüm IMF ile stand-by yapmaktır.

2.Çok merak ediyorum; Dünyada başta ABD ve her ülkenin millî dış ticaret politikası var. Kur savaşları bu politikanın bir sonucu idi. Ancak neden Türkiye'nin bir millî dış ticaret politikası yoktur.

Sekiz ayda verdiğimiz dış ticaret açığının yüzde 64,3'ü kadarını, yani 52,9 milyar dolarını Rusya ve Çin'e karşı vermişiz. Buna karşılık ihracatımızın yarısını yaptığımız AB ve ABD'den geçen yıllar fazlamız vardı , bu sene az olmakla birlikte ilk 8 ayda 2,3 milyar dolar açığımız var.

2023 OCAK-AGUSTOS DIŞ TİCARET			
	İHRACAT	İTHALAT	AÇIK
AB	69	70,5	-1,5
ABD	9,8	10,6	-0,8
ÇİN	2	30,7	-28,7
RUSYA	7,5	31,7	-24,2

Türkiye, Rusya ve Çin'e neden mahkûm edildi. Kim etti? Bu ülkelere neden kota getirilmiyor? Medya ve muhalefet bu işin neden farkında değil? Biz toplum olarak akıl tutulması mı yaşıyoruz, yoksa doğru bakmamızı çıkar odaklı lobiler mi engelliyor?

3.Sekiz aylık ihracatta yüksek teknolojik ürünlerinin payı yüzde 3,6 oldu. Bu oran çok düşüktür.

Türkiye yüksek teknoloji yaratamıyor. Çünkü bütçeden AR-GE'ye yeterli kaynak ayrılmıyor. Seçim odaklı popülizm harcamalarından para kalmıyor. Kurumsal eğitim sistemi çökertildi. İdeolojik eğitim, imam-hatip ön plana çıktı. Gençler yüksek öğretim yapmak için yurt dışına gitmek istiyor. Eğitimli ve uzman gençlerin tamamına yakını yurt dışına gidiyor veya gitmenin yollarını arıyor.

Teknoloji yaratamayan bir ülke kalkınamaz.

Türkiye'de, Iphone fiyatı 65.000 liradır. Buğdayın kilosu 8,25 liradır. Bir Iphone fiyatı, bir kamyon yani 7879 kilo buğdaya eşittir. Bir dönüm tarladan ortalama 327 kilo buğday alınır. 7879 kilo buğday üretmek için 24 dekar (dönüm) tarla ekmek gerekir.

Aynı Iphone'un ABD'de fiyatı 1300 dolardır. ABD'den bir Iphone ithal etmemiz için 4,3 ton buğday vermemiz gerekir.

Türkiye'de iktidar da, muhalefet de, medya da bu gerçekleri ya göremiyor veya işlerine gelmediği için görmek istemiyor. İş yine halka kalıyor; hepimiz aklımızı başımıza almamız ve bu yıkıma dur demeliyiz.